

Sygn. akt II KO 24/22

POSTANOWIENIE

Dnia 28 września 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puskarski (przewodniczący)

SSN Kazimierz Klugiewicz

SSN Paweł Wiliński (sprawozdawca)

Protokolant Klaudia Binienda

w sprawie **P. C.**

skazanego z art. 18 § 1 k.k. w zw. z art. 56 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r.

o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 12 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 28 września 2022 r.

wniosku obrońcy skazanego

o wznowienie postępowania sądowego zakończonego

wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Lublinie

z dnia 17 kwietnia 2019 r., sygn. akt II AKa 19/19

zmieniającego w części, a w pozostałym zakresie utrzymującego w mocy

wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 18 lipca 2018 r., sygn. akt IV K 172/12

p o s t a n o w i ł:

1. oddalić wniosek;

**2. obciążyć skazanego kosztami sądowymi postępowania
wznowieniowego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 18 lipca 2018 r., sygn. akt IV K 172/12, Sąd Okręgowy w Lublinie uznał P. C. za winnego popełnienia przestępstw: z art. 18 § 3 k.k. w zw. z

art. 56 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 12 k.k. oraz z art. 55 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., za co skazał go i po wymierzeniu kar jednostkowych orzekł karę łączną 4 lat pozbawienia wolności i karę łączną grzywny w wysokości 200 stawek dziennych, określając wysokość jednej stawki na 30 złotych. Ponadto, Sąd orzekł od P. C. na rzecz Stowarzyszenia M. w L. dwie nawiazki w wysokości po 1000 zł na cele związane z przeciwdziałaniem narkomanii.

Po rozpoznaniu apelacji obrońców Sąd Apelacyjny w Lublinie wyrokiem z dnia 17 kwietnia 2019 r., sygn. akt II AKa 19/19, zmienił wyrok w stosunku do P. C. w ten sposób, że uzupełnił kwalifikację prawną jednego z przypisanych mu czynów o przepis art. 4 § 1 k.k. i o sformułowanie „w brzmieniu obowiązującym do 9 grudnia 2011 r.”, a w pozostałej części utrzymał go w mocy.

Wywiedzione przez obrońców skazanego od wskazanego wyżej wyroku Sądu odwoławczego kasacje, Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 28 czerwca 2021 r., sygn. akt III KK 525/19, oddalił.

W dniu 25 lutego 2022 r. do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek obrońcy skazanego P. C. o wznowienie postępowania sądowego zakończonego wskazanym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 17 kwietnia 2019 r., sygn. akt II AKa 19/19. Jako przesłankę uzasadniającą wznowienie postępowania w sprawie, obrońca powołał „ujawnienie się po wydaniu tego orzeczenia nowych faktów i dowodów wskazujących na to, że skazany nie popełnił żadnego z przypisanych mu czynów”. W uzasadnieniu wskazał na depozycje świadków i oskarżonych, składane w innych postępowaniach zarejestrowanych pod sygnaturami akt IV K 19/07 oraz IV K 221/19, z których jego zdaniem wynika, że P.C. nie popełnił przestępstw.

Podnosząc powyższe, obrońca skazanego wniósł o uchylenie wyroków Sądów obu instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Lublinie.

Prokurator Prokuratury Krajowej wniósł o oddalenie wniosku o wznowienie postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek obrońcy skazanego nie zasługiwał na uwzględnienie, dlatego też Sąd Najwyższy zdecydował o jego oddaleniu.

Na wstępie podkreślić należy, że prawomocnemu wyrokowi skazującemu, mocą którego obalono domniemanie niewinności oskarżonego w zakresie czynu będącego przedmiotem danego postępowania sądowego, przysługują co do zasady walory trwałości, niezmienności i ostateczności. Tylko wyjątkowe okoliczności, ściśle wskazane w przepisach procedury karnej, mogą uzasadniać potrzebę wzruszenia prawomocnego orzeczenia. Takimi właśnie okolicznościami są m.in. przesłanki uzasadniające wznowienie postępowania, wskazane w treści art. 540 k.p.k., art. 540a k.p.k. oraz art. 542 § 3 k.p.k., zaś jedną z takich podstaw jest ujawnienie się, po wydaniu orzeczenia, nowych faktów lub dowodów wskazujących na to, że skazany nie popełnił czynu albo czyn jego nie stanowił przestępstwa lub nie podlegał karze (art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k.). Właśnie tę ostatnią podstawę wskazał obrońca skazanego w piśmie inicjującym przedmiotowe postępowanie.

Warto przypomnieć, że przez „nowe dowody” rozumieć należy tylko takie dowody, z którymi sąd nie zapoznał się w toku prawomocnie zakończonych postępowania; inaczej mówiąc, nie znał ich przy orzekaniu. Natomiast „nowe fakty” to nie tylko okoliczności zawarte w nowych dowodach, lecz także te wynikające z dowodów już przeprowadzonych (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 2020 r., III KZ 65/20). Jednocześnie trzeba zauważyć, że nowe fakty lub dowody (*propter nova*), jako podstawa wznowienia postępowania, to nie jakiegokolwiek nowe fakty i dowody, lecz jedynie te, które wskazują na zaistnienie okoliczności wymienionych w art. 540 § 1 pkt 2 lit. a, b i c k.p.k. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 października 2020 r., II KZ 33/20).

Oczywistym jest także, że to na skazanym, w razie powołania się przez niego na podstawę *de novis*, spoczywa ciężar uprawdopodobnienia zasadności wniosku o wznowienie postępowania, skoro wcześniej prawomocnym wyrokiem skazującym zostało obalone domniemanie jego niewinności (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 sierpnia 2017 r., sygn. akt II KO 35/15). Ważkie znaczenie ma wreszcie i to, że samo zgłoszenie nowych faktów czy dowodów nie oznacza, że Sąd, pod adresem którego skierowano wniosek o wznowienie postępowania, niejako automatycznie, z urzędu go uwzględni. Powołane przez

autora wniosku nowe fakty i dowody podlegają bowiem weryfikacji i ocenie tego Sądu, dokonywanej nie w oderwaniu, ale przy ścisłym uwzględnieniu całokształtu zgromadzonego w sprawie przez Sąd I i II instancji materiału dowodowego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 maja 2017 r., sygn. akt II KO 3/17). Aby sygnalizowane przez wnioskodawcę nowe fakty i dowodowy implikowały wydanie rozstrzygnięcia o treści przez niego postulowanej, muszą wskazywać na to, że prawomocne orzeczenie jest błędne, przy czym stopień pewności co do tej sądowej pomyłki określa się jako "graniczący z pewnością" lub wskazujący na "duże lub wysokie prawdopodobieństwo" (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 1 lipca 2020 r., IV KO 122/19).

Powyższych wymogów nie spełnia przedstawiony w niniejszej sprawie wniosek obrońcy skazanego P. C.. Powoływane we wniosku depozycje świadków i oskarżonego nie dają uzasadnionych podstaw by twierdzić, że zapadłe wobec P. C. orzeczenia - tj. wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 17 kwietnia 2019 r. oraz wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 18 lipca 2018 r. skazujący go za dwa czyny z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, były orzeczeniami błędnymi. W szczególności, co wskazano już powyżej, depozycje tych nie można postrzegać i rozpatrywać wyłącznie jednostkowo, tj. w oderwaniu od całokształtu materiału dowodowego, który stanowił podstawę przypisania P. C. ww. przestępstw. Wręcz przeciwnie, należy je przeciwstawić ogółowi zgromadzonych w sprawie dowodów i dopiero wówczas dokonać oceny, czy w obliczu takiej konfrontacji waga tych depozycji, uzasadnia potrzebę uchylenia prawomocnego wyroku i wznowienia postępowania w sprawie.

W realiach analizowanej sprawy nie sposób opisanym szczegółowo przez obrońcę depozycjom przypisać rangi, która zdołałaby podważyć prawidłowość oceny dowodów dokonanej przez Sąd I instancji i poczynionych na ich podstawie ustaleń faktycznych, skutkujących skazaniem P. C.. Po pierwsze, wbrew temu, w jaki sposób obrońca przedstawia sytuację w złożonym wniosku o wznowienie, okoliczność toczącego się uprzednio postępowania w sprawie IV K 19/07 była znana stronom przedmiotowego postępowania od początku, na co wyraźnie wskazuje tak uzasadnienie wyroku Sądu I instancji, jak i szeroko uzasadnienie wyroku Sądu II instancji (również na etapie postępowania przygotowawczego). Po

drugie, nie sposób przyjąć, by okoliczność, że w zeznaniach R. D., F. K. i M. P. złożonych w tym postępowaniu nie wskazano na P. C. jako osobę zaangażowaną w działalność narkotykową na rynku I. w latach 2003-2004, mogła podważyć prawomocne ustalenia faktyczne w przedmiotowej sprawie. Trudno wywodzić jedynie na podstawie milczenia ww. świadków na temat udziału P. C. w działalności przestępczej o charakterze narkotykowym, że w istocie nie popełnił on czynów przypisanych mu w przedmiotowym postępowaniu. W postępowaniu o sygn. IV K 19/07 P. C. nie był bowiem współoskarżonym. Przypomnieć należy, że również w postępowaniu objętym niniejszym wnioskiem nie przypisano mu kluczowej roli w obrocie narkotykami. Podnoszona okoliczność, że R. D., jak i F. K., korzystając ze statusu tzw. małego świadka koronnego, przedstawiali wówczas schemat popełniania przestępstw narkotykowych, a jedynie w zeznaniach R. D. pojawia się wspomnienie o „P. o pseudonimie Ś.” (P. C.) i to tylko w kontekście okoliczności niezwiązanych z przestępczością narkotykową, nie uprawdopodobnia braku jego sprawstwa w zakresie czynów stanowiących przedmiot zaskarżonego postępowania.

Podobnie, za niezgodny z doświadczeniem życiowym i praktyką orzeczniczą należy uznać argument skarżącego, że z uwagi na prowadzenie przez P. C. - w okresie, gdy przypisano mu popełnienie przestępstw narkotykowych w przedmiotowym postępowaniu - dobrze prosperującej działalności gospodarczej oraz studiowanie w trybie dziennym nieracjonalne jest przypisywanie mu tych czynów. Także sam brak wskazania przez M. P. w zeznaniach złożonych w sprawie IV KK 19/07 osoby P. C., który przecież nie był objęty tym postępowaniem, jest w istocie irrelevantny dla oceny wiarygodności jego depozycji złożonych w postępowaniu objętym niniejszym wnioskiem, w których pomawia P. C.. Kwestia wiarygodności świadka M. P. była ponadto szczegółowo rozważona przez Sądy obu instancji.

Również wyjaśnienia współoskarżonego w przedmiotowym postępowaniu S.K., które złożył w postępowaniu pod sygn. IV K 221/19, zarejestrowanym po częściowym uchyleniu wobec niego wyroku w przedmiotowej sprawie i przekazaniu jej do ponownego rozpoznania, nie wytrzymują konfrontacji z oceną dowodów dokonaną przez Sądy obu instancji w zaskarżonym postępowaniu. Jakkolwiek Sąd

meriti uznał, że wyjaśnienia M. P. stanowiły kluczowy dowód w zakresie przypisania P. C. pomocnictwa w zakresie czynu z art. 56 ust. 1 u.op.n., jak i udziału w obrocie narkotykami z art. 55 ust. 3 u.op.n., a S. K. zaprzeczył, by przekazywał M. P. jakiegokolwiek informacje o P. C., to nie były one dowodem jedynym. Zgodnie z tym, na co wskazał Sąd I instancji w uzasadnieniu wyroku – wyjaśnienia M. P. uwiarygodniły depozycje innych osób przesłuchanych w postępowaniu, a udział P.C. w przewożeniu narkotyków z Holandii pośrednio potwierdziły ponadto informacje z Komendy Głównej Straży Granicznej o przekroczeniach granicy wspólnie z innymi oskarżonymi.

Warte podkreślenia jest wreszcie to, że Sąd I instancji dokonał bardzo szczegółowej analizy wyjaśnień złożonych przez M. P. na poszczególnych etapach postępowania przygotowawczego i sądowego. Zważył na stopień ich szczegółowości, logikę i konsekwencję. Ponadto, co istotne, dostrzegł w nich również nieścisłości i sprzeczności, co skutkowało odmówieniem im waloru wiarygodności w określonej części. Wziął pod uwagę również treść opinii biegłych psychologów w innych postępowaniach na temat M. P., a także okoliczność jego konfliktu z S. K.. Sąd ocenił w tym postępowaniu także szereg innych depozycji zgromadzonych w sprawie – m.in. M. S., Ł. S., K. W., F. K., R. M., B. F., R. S., M O., R. S.1, S. N., M. P., D. B., Ł. K., J. P., M. K., M. T., P. C., P. S., E. O., jak i dowody dokumentalne opisane na s.26-27 uzasadnienia, w tym dokumenty ze sprawy IV K 19/07.

Prawidłowość dokonanej przez Sąd I instancji oceny dowodów, w tym wyjaśnień M. P. w kontekście sprawstwa P. C., zweryfikował pozytywnie Sąd odwoławczy w toku przeprowadzonej kontroli instancyjnej. Sąd II instancji miał przy tym na względzie również postępowanie w sprawie IV K 19/07, wskazując, że porównywane zachowania oskarżonych z obu spraw „spięte są klamrą ciągłości”. Sąd odwoławczy szczegółowo odniósł się do argumentacji trzech obrońców P. C. zawartej w apelacjach (s.34-46 uzasadnienia), punktując iluzoryczność wskazywanej linii obrony. Oprócz kontroli apelacyjnej, w sprawie tej uruchomiono również kontrolę kasacyjną, która nie przyniosła oczekiwanych przez obronę rezultatów, ponieważ kasacje zostały oddalone.

W świetle powyższych okoliczności wniosek obrońcy skazanego P. C. o wznowienie postępowania w niniejszej sprawie nie zasługiwał na uwzględnienie. Trzeba bowiem pamiętać, że wzruszenie domniemania prawdziwości ustaleń faktycznych przyjętych w prawomocnym wyroku, a co za tym idzie i prawomocnego wyroku w drodze wznowienia postępowania może nastąpić wyłącznie wówczas, gdy wnioskodawca wykaże duży stopień prawdopodobieństwa błędności poprzedniego orzeczenia, a więc między innymi wskaże nowe fakty lub dowody, które mogą w sposób zasadniczy i wiarygodny podważyć prawdziwość przyjętych w wyroku ustaleń faktycznych (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 maja 2020 r., IV KO 176/19). W niniejszej sprawie obrońca skazanego tych wymogów nie spełnił.

Uwzględniając powyższe orzeczono jak w części dyspozytywnej postanowienia, obciążając skazanego – na podst. art. 639 k.p.k. – kosztami postępowania o wznowienie postępowania.

[as]